

katerim vzrok ni potreba, ampak neumnost. In — to so tožbe med sosesčani samimi zavoljo večih in manjših — dostikrat še piškavega oreha ne vrednih reči, kar bi lahko vse pri svojih občinskih predstojnikih brez posebnih stoškov, dolgih potov, zamudé časa v svojo lastno hasen in korist med seboj — poravnavali.

Le-sem spadajo sledeče prilike: nekatera motenja posestva, nekatere tatvine vrtnih, gozdnih in poljskih pridelkov, stelje, drv in drugih enacih stvari na tujih zemljiščih, poškodovanje polja, travnikov in senožeti s tujo živino, samovlastno vozarenje ne po pravih potih, nego čez tuje travnike, njive in senožeti, nepremišljeni prepiri itd.

Znani so mi premožni imoviti posestniki, kateri so po tacih tožbah ob vse premoženje prišli. Take tožbe, izvirajoče iz golega napuha in trmoglavosti, so pač najostrejšje obsodbe vredne! Nasledki so jim navadno: jok in tuga obupajoče žene, zdihovanje po milem kruheku in potrebni obleki nedolžnih in lačnih otrok, propali in blede, bolj sencam podobni obrazi, pomanjkanje, glad, prepiri, kletvina, jeza, tatvine, demoralizacija itd. Vse to ima gotovo še brez števila družih prežalostnih nasledkov ne le za prizadete, nego temveč za cele občine.

Enake tožbe in pravde požró po nekaterih krajih leto in dan cele tisočake denarja. Kolika je pa zamuda časa, kateri bi se bil dal tisočkrat bolje vporabiti in obrniti!

Pri tej priliki pride mi na misel neka zgodbica iz lanskega leta.

Zbesedili ste se v neki vasi dve stranki za prazno — ničvredno — reč. Na to še malo popraskanje sledi; zdajci gresta ena drugo k sodnji tožit. Dan obravnave se določi, vsaka svoje priče seboj vzame. Sodnik, moder in previden mož, obravnavo izvrši, ter konečno obe stranki po nekoliko dni v zapor dene. — Da bi bilo pač več tako modrih in previdnih razsodeb pri tožbah za — prazni nič! Koliko potov, denarnih stroškov in zamude zlatega časa bi se s tem neumnim pravdanjem prihranilo, ter bi jim slednjič slast po brezpotrebem tožarenji — pošla, kar bi tudi sodnijskim uradnikom njihovo poslovanje mnogo olajšalo, ljudem pa na stotine denarja in časa za bolj važna opravila prihranilo. To bila bi ob enem dobra zagozda čedalje bolj razširjajočemu se ubožtvu, katero z drugimi nadlogami vred cele dežele preti z vso silo vničiti.

A — ljudje naj bi pa tudi to enkrat dobro si v spomin vtisnili, da „kar je moje, to ni tvoje!“

Sklep: „Prava krščanska odgoja se še vse preveč pogreša“. — Ljudska šola ima tu še obširno ledino orati!

Martinjivrh.

Slovensko slovstvo.

* „Peter rokodelčič“ je imé drugi zanimivi knjižici za mladino, ki jo je izdal gospod Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vadnici v Ljubljani v isti obliki in po isti ceni, kakor „Dragoljubce“. Ta 2. povest, ki ima na čelu lično podobo „Petra rokodelčiča“, je namenjena bolj odrasli mladini in se dobiva pri „Vrtčevem“ vredništvu pa tudi v bukvarnici Giontinjevi za 45 kr. Naj prijatelji mladine sežejo tudi po tej novi knjižici!

Mnogovrstne novice.

* Na Ruskem imajo prav hudo zimo; reke so nenavadno zgodaj zamrznile in brodarstvo je nehalo po vodah. Mi pa smo blizo božiča in še zmerom nam pri-zanaša zima.

* *Novi koleki (štampeljni)* pridejo ob novem letu. Stari po novem letu ne bodo več veljavni; zamenjajo se pa do konca aprila lahko pri štampeljskih uradih.

Naši dopisi.

Izpod Karpatov 7. dec. (Konec.) — Slabe agrarne razmere ter azijatski madjarizem v uradih, cerkvi in šoli pretijo pogubiti slovaški narod, pa kar njegovo miserijo še najbolj povišuje, to je judovstvo, katero je celo Ogersko poplavilo ter jo kakor rak na živem telu zajeda. Madjarski aristokrati, majhni in veliki, so vajeni, denar le izdavat, pa nikakor ne si ga pridobivati. Ker pa so dandanes takošne okolnosti, da še največi bogataši s svojim premoženjem dobro gospodariti morajo, ako na nič priti nočejo, a največi del madjarskih velikašev o umnem gospodarstvu kar pojma nima, prepušča svoja posestva v najem, in sicer najbolj judom. Jud v najem vzeto posestvo ali ob svojem obdeluje ali ga v malih parcelah za dober dobiček malim kmečkim najemnikom v odkup daje. Jud po navadi svojemu zemljiščnemu gospodarju dotično letno odkupnino redno plačuje, a ker stari ali mladi magnat za svoje mnogovrstne potrebščine na tem denarji nikoli dosti nima, mu izprva ob vsem potrpežljivi Hebrejec za dobre obresti še vrhu tega z denarjem pomaga. Magnat ali magnatič živi tako nekaj časa brez vseh skrbi, vendar malo po malo jud denarja več tako rad ne daje, tudi letne najemnine, pravi, da ne more več odrajtovati, a zahteva, da se mu vrne posojilo, katero je z obresti vred visoko narastlo. V takošnem položaju pa si aristokratski posestnik ne more drugače pomagati, nego s tem, da svoje posestvo prodá, in jud ga kupi. Tako judje postajajo veliko bolj srednji in mali posestniki povsod na Ogerskem in povsod zahaja ljudstvo z magnati vred v njihove roke in njihovo oblast. Jud, veliki posestnik ali najemnik, je veliki gospod v svojem okraji; on je cerkveni in šolski patron ter politični vsemogočnik. Vendar ti „nobel“ judje še niso za narod največe zlo; prave ljudske pijavke so mali hebrejci, kateri še nimajo mnogo premoženja ter se za barantarje po vaséh naseljujejo. Ti ljudje gulijo kmečko ljudstvo na vsakateri način ter v svojo last pridobivajo koče in kmetije, tako, da po nekaterih vaseh nahajaš več judov nego kristijanov, a še ti kristijani so sami revni hlapci in robotarji judom.

Bieda sa vali na národ,
K studenej zemi ho tlači;
Jako ten ljud môj úbohy
Toljko bied unášat' stači?

Res čuditi se je, kako narod slovaški toliko nezgod prenašati in strpeti more ter še na lepo srečno in slavno bodočnost upa, kakor njegov odlični pesnik Vajanski dalje pravi:

Prijde aj k nám už svoboda,
Bleskami do biedy hodi,
Čože sa s biedou зробilo?
Vrahom na návstevy chodi!

Da, slovaški narod še ni izgubljen vkljub tiraničnemu madjarizovanju in judovskemu gulenju; vkljub vsem težavam, katere ga tarejo, on še na svojih zdravih in čvrstih koreninah ipak krepko živi. Pod neusmiljenim madjarskim in judovskim gospodstvom sicer hira in otrpljen je kakor zdrava rastlina o hudi zimi; kedar mu pa sedanji mraz neha ter ga drugič vseoživljajoče solnce z milimi žarki nove svobode obsija, tedaj se na novo oživi in na novo razcvete. Saj to solnce mora vsem Slovenom prisijati: Bog daj, da bi nas skoro z vso miloto ogrelo, da nam sedanji mraz po narodnih vrtilih preveliko škode ne stori!